

w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.135.2021.KT.3

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 4 i 5 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 478 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

uchyla uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nr 651/2021 z dnia 22 lipca 2021 r. i wydaje opinię pozytywną dotyczącą spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.135.2021.KT.3

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia przedstawione we wniosku Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.135.2021.KT.3, uzasadniają zmianę opinii negatywnej wyrażonej w § 1 uchwały nr 651/2021 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 22 lipca 2021 r.

Podstawę wydania negatywnej opinii stanowiły następujące zarzuty:

1. Nieprawidłowe przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych. Kierunek został przyporządkowany w 85% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo oraz w 5% do literaturoznawstwa, 3% do nauk o kulturze i religii, 3% do nauk o zarządzaniu i jakości, 2% do psychologii oraz 2% do filozofii. Procentowe przyporządkowanie kierunku do pięciu ostatnich dyscyplin naukowych nie świadczy o tym, by stanowiły one jego teoretyczne podstawy, a jednocześnie trzy z tych dyscyplin nie mieszczą się w konotacji terminu „filologia”. Filologia jest nauką o języku, literaturze, a także kulturze jakiegoś narodu lub kręgu cywilizacyjnego, a nauki o zarządzaniu i jakości, psychologia czy filozofia nie stanowią jej teoretycznych podstaw. Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny jest uzasadnione tylko wówczas, jeżeli dana dyscyplina stanowi jeden z podstawowych elementów, na których konstruowana jest koncepcja kształcenia i odnosi się do dyscyplin, w zakresie których studenci osiągają wiedzę odnoszącą się do obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, w dyscyplinach naukowych tworzących podstawy

teoretyczne kierunku, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem. Przyporządkowywanie kierunku do dyscyplin może być uzasadnione w świetle koncepcji kształcenia tylko wtedy, jeżeli każda z tych dyscyplin odgrywa istotną rolę jako podstawa formułowania koncepcji, natomiast nie może być uzasadnione obecnością w programie studiów elementów efektów uczenia się i programu studiów o charakterze subsydiarnym lub kontekstowym, względem całej koncepcji kształcenia, a taki charakter w przypadku kierunku o nazwie filologia mają nauki o zarządzaniu i jakości, psychologia i filozofia. Przyporządkowanie kierunku w 85% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo jest nieprawidłowe, ponieważ błędnie identyfikuje podbudowaną teoretycznie wiedzę w tej dyscyplinie z operacyjną wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia stwierdza, iż dokonała „zmiany przyporządkowania efektów uczenia się do dyscyplin, w wyniku którego efekty uczenia się z przedmiotów mających znaczenie subsydiarne zostały przyporządkowane do dyscyplin podstawowych dla kierunku filologia (tzn. n. o kulturze i religii, językoznawstwo, literaturoznawstwo)”. Uczelnia argumentuje w odniesieniu do końcowej części zarzutu, iż „stanowisko, zgodnie z którym zajęć z praktycznej nauki języka obcego prowadzących do zdobycia tego typu wiedzy o języku obcym nie można przypisać do dyscypliny językoznawstwo, należy uznać za błędne. W skład wiedzy językoznawczej wchodzi bowiem nie tylko znajomość teorii językoznawczych, ale także wiedza o podstawowych strukturach i regułach poprawności danego języka, a także ich wykorzystanie w procesie komunikowania się. [...] Zakwestionowanie poprawności takiego przyporządkowania pozostawia otwartym pytanie: do jakiej innej dyscypliny można zasadnie przyporządkować efekty uczenia się z takich zajęć? Warto tutaj także wspomnieć, że w przypadku innych kierunków studiów dotychczasowa praktyka stosowana przez PKA zalecała przyporządkowanie efektów uczenia się zajęć takich jak lektoraty do dyscypliny wiodącej dla danego kierunku”.

Stanowisko Prezydium PKA

W ramach działań naprawczych Uczelnia dokonała korekty przyporządkowania kierunku do dyscyplin i załączyła do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy kopię Zarządzenia nr 01/08/2021 Rektora Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. w sprawie utworzenia studiów na kierunku filologia angielska i przyporządkowania go do dyscyplin naukowych. Paragraf 2 ust. 1 tego dokumentu stanowi, iż „filologia germańska” [sic], zostaje przyporządkowana do dyscyplin: 1. językoznawstwo, 2. literaturoznawstwo, 3. nauki o kulturze i religii. Ustęp 2. tego zarządzenia wskazuje na językoznawstwo jako dyscyplinę wiodącą. W poprawionym programie studiów na kierunku filologia angielska przedstawiono następujący procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdej z dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie: 79% językoznawstwo, 9% literaturoznawstwo oraz 12% nauki o kulturze i religii (Zał. 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy). Biorąc pod uwagę fakt, iż podstawowymi dyscyplinami dla kierunku filologia są oprócz językoznawstwa także nauki o kulturze i religii oraz literaturoznawstwo, co wskazuje Uczelnia we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, automatyczne

przyporządkowanie zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego oraz lektoratów do dyscypliny językoznawstwo, bez rozważenia udziału pozostałych dwóch dyscyplin może nie odpowiadać celom, efektom szczegółowym i treściom poszczególnych zajęć z uwagi na to, iż zwłaszcza lektoraty języków obcych często prowadzone są z uwzględnieniem praktycznych zastosowań wiedzy o kulturze.

Wprowadzone przez Uczelnię korekty przyporządkowania do dyscyplin usuwają istotę zarzutu. Kwestia przyporządkowania zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego oraz lektoratów wyłącznie do dyscypliny językoznawstwo wymaga rozważenia w zależności od celów, efektów szczegółowych i treści określonych w sylabusach dla poszczególnych zajęć.

Zmiany w programie studiów na wnioskowanym kierunku zostały zatwierdzone Uchwałą nr 2/11/08/2021 Senatu Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku filologia angielska, studia I stopnia, profil praktyczny.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut **stał się bezprzedmiotowy**. Zaleca się jednak poprawienie omyłki pisarskiej w Zarządzeniu nr 01/08/2021 Rektora Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. w sprawie utworzenie studiów na kierunku filologia angielska i przyporządkowania go do dyscyplin naukowych. Zaleca się również weryfikację przyporządkowania zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego oraz lektoratów do dyscypliny językoznawstwo w zależności od celów, efektów szczegółowych i treści przewidzianych dla poszczególnych zajęć.

2. Nieprecyzyjna koncepcja kształcenia w odniesieniu do roli dyscyplin naukowych w procesie kształcenia i określenia zawodów, do których przygotowuje kierunek. W koncepcji kształcenia nie przedstawiono jasno katalogu zawodów, do wykonywania których przygotowywać ma kierunek studiów. Przewiduje się możliwość wyboru jednego spośród trzech modułów rozszerzających: *translatoryka*, *biznes* oraz *edukacja*. Nie jest jasne, jakie zawody mógłby wykonywać absolwent po ukończeniu studiów w module *biznes*.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia przyjęła uwagi zawarte w zarzucie i przedstawiła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy uzupełnienie pierwotnego wniosku „w części omawiającej zakładaną koncepcję kształcenia o wskazanie roli dyscyplin naukowych w procesie kształcenia”. Wniosek uzupełniono także o wyliczenie zawodów i miejsc pracy, w których zatrudnienie może podjąć absolwent wnioskowanego kierunku: „Tak opracowana koncepcja kształcenia ma za zadanie przygotować absolwentów do pracy w takich zawodach jak: tłumacz, lektor języka obcego, specjalista ds. międzykulturowych, a także w sposób szczególny przygotować go do założenia i prowadzenia własnej działalności przedsiębiorczej, w szczególności w na rynku usług filologicznych, np. założenia i prowadzenia szkoły językowej, firmy tłumaczeniowej. Absolwent będzie także przygotowany do podjęcia pracy w instytucjach zajmujących się problematyką międzykulturową takich jak np. Urząd ds. Cudzoziemców, a także w organizacjach pozarządowych. W sposób szczególny będzie przygotowany do pracy jako freelancer, czemu sprzyjać mają zdobyte w trakcie studiów kompetencje przedsiębiorcze, technologiczne i pracy metodą projektową. W praktyce absolwent może podjąć zatrudnienie wszędzie tam, gdzie jest wymagana dobra znajomość języków obcych dla celów komunikacyjnych i biznesowych. Studia przygotowują również do podjęcia dalszego

kształcenia na studiach II stopnia. (s. 7 [poprawionego wniosku w sprawie przedmiotowego kierunku, stanowiącego Zał. do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy])”.

Stanowisko Prezydium PKA

W ramach działań naprawczych Uczelnia uzupełniła pierwotny wniosek o zapisy dotyczące roli dyscyplin naukowych w procesie kształcenia. Są one zgodne z tradycjami kształcenia filologicznego. Wymieniono także zawody, jakie może wykonywać absolwent po ukończeniu studiów na wnioskowanym kierunku. Odpowiedź implikuje, iż dla modułu biznes przewidziano zawód specjalista ds. międzykulturowych. Tym samym perspektywy na rynku pracy dla absolwenta modułu biznes pozostają bardziej mgliste niż w przypadku pozostałych dwóch modułów rozszerzających. Z opisu przedstawionego w odpowiedzi na zarzut wynika, że przygotowanie do wykonywania zawodu tłumacza i lektora języka obcego zakłada przygotowanie biznesowe, a zatem te dwa moduły rozszerzające obejmują elementy modułu biznesowego, a sam moduł biznesowy mniej precyzyjnie określa zawód, do którego przygotowuje. Należy nadmienić, iż rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2018 poz. 227) obejmuje pod numerem 242312 zawód: specjalista integracji międzykulturowej, a nie „specjalista ds. międzykulturowych”, jak wskazano w odpowiedzi na zarzut, jednak ogólnie perspektywy zawodowe przedstawione we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy odpowiadają zarówno proponowanym modułom rozszerzającym, jak i realiom rynku pracy. Tym samym przedstawione uzupełnienia usuwają istotę zarzutu.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio zarzut **stał się bezprzedmiotowy**. Zaleca się jednak korektę zapisu „specjalista ds. międzykulturowych” zgodnie z obowiązującym aktem prawnym oraz zweryfikowanie, czy opis modułu biznes przygotowuje do wykonywania zadań zawodowych zawartych w opisie tego zawodu.

3. Koncepcja kształcenia nie uwzględnia potrzeb zawodowego rynku pracy i otoczenia społeczno-gospodarczego. Nie udokumentowano przeprowadzenia konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi, których celem byłoby wypracowanie wspólnej, spójnej z oczekiwaniami otoczenia społeczno-gospodarczego koncepcji kształcenia lub przynajmniej uzyskania wiarygodnej opinii potencjalnych pracodawców na temat przygotowywanego przez Uczelnię programu studiów.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podnosi, iż opracowując koncepcję i program studiów, „przeprowadziła bardzo szczegółową i wnikliwą analizę potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego oraz tak zdefiniowała efekty uczenia się dla kierunku oraz główne założenia koncepcji kształcenia, aby były one zgodne ze zidentyfikowanymi potrzebami. Wnioski z przeprowadzonej analizy i wykazanie zgodności efektów uczenia się z potrzebami społeczno-gospodarczymi zostały przedstawione w części 1.2.2 złożonego wniosku [pierwotnego wniosku]. Wyrażone przez ekspertów stanowisko w tej sprawie może świadczyć o tym, że nie zapoznali się wystarczająco z treścią złożonego przez nas wniosku, jednocześnie także nie wyrazili żadnych zastrzeżeń co do zawartości logicznej lub merytorycznej tej części naszego wniosku”. Uczelnia stwierdza ponadto, iż „przeprowadziła

szerokie konsultacje z różnymi interesariuszami zewnętrznymi przy opracowywaniu koncepcji kształcenia i programu studiów. Prace w tym zakresie zostały zapoczątkowane już w 2019 roku, w toku tych konsultacji, koncepcja kształcenia kształtowała się i ulegała zmianom, odpowiednio do uzyskiwanych od naszych interesariuszy informacji zwrotnych. Wiele z tych konsultacji miało charakter nieformalny, było w nie zaangażowanych wielu pracowników i partnerów. Informacje o przeprowadzeniu takich konsultacji były zamieszczone w złożonym wniosku (konstruując koncepcję kształcenia na kierunku filologia angielska, Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie konsultowała się z partnerami zewnętrznymi, uwzględniając informacje zwrotne przekazywane przez partnerów, w szczególności od pracodawców, którzy zadeklarowali przyjęcie na praktyki studentów kierunku filologia angielska. str. 7). Do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia załączyła dokumentację potwierdzającą konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi oraz przedstawiającą ich opinie na temat programu studiów.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia przedłożyła wraz z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, załącznik zawierający opinie 7 podmiotów, z którymi współpracuje. Są to nie tyle opinie sformułowane samodzielnie przez poszczególne podmioty, co raczej jedno gotowe sformułowanie oświadczenia o zapoznaniu się w programem studiów na wnioskowanym kierunku i jego akceptacji. Niemniej jednak pisma te potwierdzają przeprowadzenie konsultacji, o których Uczelnia pisze we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Natomiast argument, jakoby eksperci PKA „nie zapoznali się wystarczająco z treścią złożonego przez nas wniosku” jest chybiony, gdyż analiza pierwotnego wniosku (wersja poprawiona) wskazuje na to, iż w punkcie 1.2.2 (s. 12–17), Uczelnia nie powołuje się na konsultacje z konkretnymi interesariuszami zewnętrznymi, co czyni dopiero we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wniosek pierwotny zawiera jedynie ogólne sformułowania na temat przydatności języków obcych, a zwłaszcza języka angielskiego na obecnym rynku pracy, np. „1) Z każdym rokiem wzrasta zapotrzebowanie firm na pracowników, którzy posługują się biegle językami obcymi. 2) Na szybkie zatrudnienie mogą liczyć osoby, które oprócz języka angielskiego znają bardzo dobrze także drugi język obcy. Prym wiodą języki europejskie, głównie niemiecki i rosyjski. Na drugim miejscu, poza angielskim, uplasował się język niemiecki (79% prowadzonych rekrutacji), który jest najczęściej spotykany w branżach SSC/BPO, farmaceutycznej oraz IT. [...]”. W opisie tym wymieniono ponadto efekty uczenia się „wychodzące naprzeciw” wskazanym potrzebom rynku pracy, co eksperci przyjęli do akceptującej wiadomości. Potrzeby zawodowego rynku pracy i otoczenia społeczno-gospodarczego zostały jednak ujęte w pierwotnym wniosku tak ogólnie, że eksperci słusznie tę ogólnikowość podnieśli. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia uściśliła informacje na temat przeprowadzonych konsultacji, co oznacza, że podjęła stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

4. Niekompletne założone dla kierunku ogólne efekty uczenia się. Uczelnia załączyła liczący 31 efektów opis ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się, a z załączonej dokumentacji (matrycy efektów uczenia się) wynika, że jest ich 40.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia stwierdza, iż „fragment wniosku, do którego odnosi się zarzut, nie stanowi opisu ogólnych efektów uczenia się, lecz uzasadnienie zgodności założonych efektów uczenia się z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. [...] Nie oznacza to, że przedstawiliśmy niepełne zestawienie efektów uczenia się. Są one wszystkie (tzn. 41) wymienione w dokumencie program studiów oraz w Matrycy efektów uczenia się i zajęć”.

Stanowisko Prezydium PKA

Analiza załączników do pierwotnego wniosku wskazuje na to, iż w sumie zaplanowano 40 ogólnych efektów uczenia się, a nie 41, jak stwierdza Uczelnia we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Załącznik 1 [poprawiony] do pierwotnego wniosku zawiera na s. 23–26 wykaz ogólnych efektów uczenia się na wnioskowanym kierunku, w tym 17 w kategorii wiedza, 14 w kategorii umiejętności oraz 9 w kategorii kompetencje społeczne, a zatem w sumie 40 efektów uczenia się. Załącznik 15 do pierwotnego wniosku również wymienia 17 ogólnych efektów uczenia się w kategorii wiedza, 14 w kategorii umiejętności oraz 9 w kategorii kompetencje społeczne, a zatem w sumie 40 efektów uczenia się. Jeśli uznać liczbę 41 podaną w stanowisku Uczelni za omyłkę pisarską, to argumentacja jest słuszna.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

5. Efekty uczenia się nie odpowiadają koncepcji kształcenia i przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych. Efekty uczenia się nie zakładają osiągnięcia przez studentów zaawansowanej wiedzy odnoszącej się do obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek oraz zastosowań praktycznych tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z kierunkiem.

Z dyscypliną językoznawstwo, w ramach której jako dyscypliny wiodącej uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia mierzona liczbą punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów powiązane są jedynie dwa efekty: „FA_UW01: Potrafi poprawnie definiować i analizować różne zjawiska językowe z wykorzystaniem terminologii i metodologii językoznawczej” oraz „FA_WG11: Zna możliwości praktycznego zastosowania umiejętności językowych, wiedzy językoznawczej, literaturoznawczej i kulturoznawczej w wybranym specjalistycznym obszarze działalności zawodowej filologa angielskiego (translatoryce, biznesie lub edukacji)”. Efekty opisujące umiejętności językowe i powiązaną z nimi wiedzę operacyjną nie odnoszą się do zaawansowanej, podpartej teoretycznie wiedzy w dyscyplinie naukowej językoznawstwo. Również dwa efekty powiązane są z dyscypliną literaturoznawstwo, do której kierunek został przyporządkowany tylko w 5% efektów uczenia się mierzonych liczbą punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów: zacytowany wyżej efekt FA_WG11 oraz „FA_WG06: Posiada podstawową wiedzę z zakresu literatury anglojęzycznej oraz zna możliwości jej praktycznego wykorzystania w działalności zawodowej filologa angielskiego.

Efekty uczenia się dla wybranych zajęć (np. *elementy kulturoznawstwa amerykańskiego, psycholingwistyka, wprowadzenie do literaturoznawstwa*) nie zawierają prawidłowych odniesień do charakterystyk drugiego stopnia na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji, tj. nie odwołują się, podobnie jak zacytowany wyżej efekt FA_WG06 do zaawansowanej wiedzy w

dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek. Niektóre efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć nie mają żadnego związku z ogólnymi efektami uczenia się dla kierunku, z którymi zostały powiązane. Ponadto efekty uczenia się dla niektórych zajęć mających kształtować umiejętności praktyczne nie spełniają wymogu aplikacyjności nabywanej wiedzy (np. *PNJA gramatyka, PNIJA pisanie i stylistyka*).

Stanowisko Uczelni

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia podnosi, iż „zmiana przyporządkowania wnioskowanego kierunku do dyscyplin naukowych, której aktualnie dokonaliśmy w odpowiedzi na zarzuty sformułowane w punkcie 1, częściowo likwiduje zasadność zarzutu sformułowanego w punkcie 5. Usunięcie dyscyplin: psychologia, nauki o zarządzaniu i jakości oraz filozofia z grupy dyscyplin, do których przypisany jest kierunek sprawia, że nie ma potrzeby formułowania efektów uczenia się przypisanych do tych właśnie dyscyplin”. Ponadto Uczelnia prezentuje własne zestawienie powiązania planowanych efektów uczenia się z dyscyplinami, do których wnioskowany kierunek został przyporządkowany. Wynika z niego, iż z dyscypliną językoznawstwo powiązane są nie tylko dwa efekty wskazane w zarzucie (FA_UW01 oraz FA_WG11), ale też następujące efekty: FA_WG01: Posiada zaawansowaną wiedzę na temat podstaw dyscyplin filologicznych, ich powiązań z innymi dyscyplinami oraz różnymi dziedzinami praktyki; FA_WG04: W stopniu zaawansowanym zna terminologię, teorie i metodologię językoznawstwa oraz możliwości praktycznych zastosowań tej wiedzy w działalności zawodowej filologa angielskiego; FA_WG08: Posiada szczegółową wiedzę na temat akwizycji języka i różnorodnych uwarunkowań tego procesu oraz rozumie implikacje praktyczne wynikające z tej wiedzy dla uczenia się i nauczania języka obcego oraz posługiwania się nim; FA_UW04: Potrafi identyfikować czynniki wpływające na akwizycję języka obcego i posługiwanie się nim oraz wykorzystywać tę wiedzę do wspomagania procesu nauki własnej oraz innych; FA_UK01: Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę językoznawczą, literaturoznawczą i kulturoznawczą do formułowania i argumentowania swojego stanowiska w dyskusji/debacie, w szczególności w odniesieniu do problematyki krajów angielskiego obszaru językowego. Uczelnia argumentuje ponadto, iż efekty uczenia się (przynajmniej z zakresu wiedzy) sformułowane w odniesieniu do operacyjnej znajomości języka podstawowego (angielskiego) oraz dodatkowego języka obcego także należy uznać za powiązane z dyscypliną językoznawstwo, tzn. następujące efekty”. Efekty z tej grupy to: FA_WG02: W zaawansowanym stopniu zna i rozumie strukturę języka angielskiego na poziomach: leksykalnym, fonetycznym, morfologicznym i syntaktycznym oraz FA_WG03: W zaawansowanym stopniu (na poziomie co najmniej B2) zna i rozumie gramatykę oraz leksykę wybranego dodatkowego języka obcego.” Wnioskodawca stwierdza reasumując, że „wśród 40 efektów uczenia się, nie 2, a co najmniej 9 odnosi się do dyscypliny językoznawstwo”. Z wyliczeń Wnioskodawcy wynika również, iż z dyscypliną literaturoznawstwo powiązane są nie tylko dwa efekty wskazane w zarzucie (FA_WG11 oraz FA_WG06), ale też następujące efekty: FA_WG05: Zna podstawową terminologię, teorie i metodologię literaturoznawstwa oraz możliwości praktycznych zastosowań tej wiedzy w działalności zawodowej filologa angielskiego; FA_UW02: Potrafi przeprowadzić podstawową analizę tekstu literackiego z użyciem terminologii literaturoznawczej; FA_UK01: Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę językoznawczą, literaturoznawczą i kulturoznawczą do formułowania i argumentowania swojego stanowiska w dyskusji/debacie, w szczególności w odniesieniu do problematyki krajów angielskiego obszaru językowego; FA_WG01: Posiada

zaawansowaną wiedzę na temat podstaw dyscyplin filologicznych, ich powiązań z innymi dyscyplinami oraz różnymi dziedzinami praktyki. „Oznacza to, że wśród 40 efektów uczenia się, nie 2, a 6 odnosi się do dyscypliny literaturoznawstwo”. W odniesieniu do zarzutu dotyczącego braku prawidłowego odniesienia do „zaawansowanej” wiedzy, Uczelnia stwierdza, iż „samo użycie słowa ‘zaawansowane’ w treści efektu uczenia się nie sprawi, że taka właśnie wiedza będzie przekazana. W naszej koncepcji kształcenia różnicujemy zaawansowanie wiedzy przekazywanej z zakresu językoznawstwa od zaawansowania wiedzy przekazywanej z zakresu literaturoznawstwa i kulturoznawstwa. Wybór dyscypliny wiodącej językoznawstwo wymusza siłą rzeczy ograniczenie zakresu i głębokości wiedzy przekazywanej w zakresie dwóch pozostałych dyscyplin filologicznych, mianowicie literaturoznawstwa i kulturoznawstwa, a różnice widoczne w sposobie sformułowania efektów uczenia się w odniesieniu do każdej z tych dyscyplin miały na celu odzwierciedlenie realnych różnic w tym zakresie. Stoimy przy tym na stanowisku, iż nie wszystkie z tych trzech dyscyplin filologicznych mogą być odzwierciedlone w efektach uczenia się na równym poziomie zaawansowania, gdyż jedna z tych dyscyplin musi stanowić dyscyplinę wiodącą, a więc bardziej zaawansowaną, przy czym absolwent tego kierunku faktycznie będzie posiadał wiedzę filologiczną umożliwiającą uznanie minimalnego warunku zaawansowania wiedzy za spełniony w odniesieniu do każdej z tych dyscyplin, czego gwarantem są odpowiednio zaawansowane treści kształcenia realizowane podczas zajęć”. Uczelnia odsyła do odpowiedzi na zarzut 7. w kwestii dotyczącej zaliczania do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, zajęć (np. PNJA gramatyka, PNJA pisanie i stylistyka), które nie spełniają warunku aplikacyjności.

Stanowisko Prezydium PKA

Działania naprawcze, które Uczelnia podjęła w celu skorygowania przyporządkowania wnioskowanego kierunku do dyscyplin, częściowo niwelują istotę zarzutu. Uczelnia udowodniła też, iż liczba efektów przypisanych do dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo jest większa niż wskazano w przedmiotowej uchwale. Uczelnia nie odniosła się natomiast do zarzutu, iż niektóre efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć nie mają żadnego związku z ogólnymi efektami uczenia się dla kierunku, z którymi zostały powiązane. Analiza sylabusów zajęć wymienionych w zarzucie, a mianowicie: elementy kulturoznawstwa amerykańskiego, psycholingwistyka, wprowadzenie do literaturoznawstwa, wskazuje na to, że nie dokonano koniecznych korekt. Załącznik 9 do pierwotnego wniosku zawiera na s. 68–70 sylabus zajęć *elementy kulturoznawstwa amerykańskiego*. Wymieniony w sylabusie efekt przypisany do zajęć „Student zna i rozumie podstawowe tematy, zagadnienia i fenomeny z zakresu kulturoznawstwa Stanów Zjednoczonych (USA)” został odniesiony do następujących efektów kierunkowych: FA_WG07 „W zaawansowanym stopniu zna i rozumie współczesną problematykę międzykulturowości oraz problematykę społeczno-kulturową krajów angielskiego obszaru językowego oraz jej oddziaływanie międzynarodowe” oraz FA_WK01 „Zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, w tym najważniejsze współczesne wyzwania krajów angielskiego obszaru językowego oraz rolę nauk humanistycznych w ich opisie, wyjaśnianiu i rozwiązywaniu”. Użycie przymiotnika „podstawowe” w efekcie przypisanym do zajęć nie jest uprawnione skoro efekt ten odnosi się do efektu kierunkowego, który wskazuje na „zaawansowany stopień” wiedzy. Na s. 92–94 Załącznika 9 znajduje się sylabus zajęć *wprowadzenie do literaturoznawstwa*, w którym efekt przypisany do zajęć „Student posiada podstawową wiedzę na temat poszczególnych gałęzi

literaturoznawstwa, z uwzględnieniem ich teoretycznych podstaw i obszarów zastosowania” odniesiono do efektów kierunkowych FA_WG05 „Zna podstawową terminologię, teorie i metodologię literaturoznawstwa oraz możliwości praktycznych zastosowań tej wiedzy w działalności zawodowej filologa angielskiego” oraz FA_WG11 „Zna możliwości praktycznego zastosowania umiejętności językowych, wiedzy językoznawczej, literaturoznawczej i kulturoznawczej w wybranym specjalistycznym obszarze działalności zawodowej filologa angielskiego (translatoryce, biznesie lub edukacji)”. O ile zarówno efekt przypisany do zajęć, jak i efekt kierunkowy są spójne co do wskazania podstawowego poziomu zdobywanej wiedzy, o tyle efekt kierunkowy (a pośrednio także przypisany do zajęć) nieprawidłowo został odniesiony do charakterystyki II stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji P6S_WG „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem”. Na s. 92–94 Załącznika 9 znajduje się sylabus zajęć *psycholingwistyka*, w którym efekt przypisany do zajęć „Student zna podstawowe pojęcia z zakresu psycholingwistyki” odniesiono do efektów kierunkowych FA_WG08 „Posiada szczegółową wiedzę na temat akwizycji języka i różnorodnych uwarunkowań tego procesu oraz rozumie implikacje praktyczne wynikające z tej wiedzy dla uczenia się i nauczania języka obcego oraz posługiwania się nim” oraz FA_WK04 „Zna szczegółowo praktyczne uwarunkowania i kontekst pracy filologa angielskiego w wybranym specjalistycznym obszarze działalności (translatoryka, biznes lub edukacja)”, które z kolei odniesiono do charakterystyk drugiego stopnia PRK, odpowiednio, P6S_WG oraz P6S_WK. Użycie przymiotnika „podstawowe” w efekcie przypisanym do zajęć w kategorii wiedza pozostaje w sprzeczności ze sformułowaniami efektów przypisanych do zajęć w kategorii umiejętności. Wymienione w sylabusie dwa efekty w tej kategorii: „Student potrafi prawidłowo różnicować popularne koncepcje rozwoju językowego i przetwarzania języka” oraz „Student potrafi krytycznie analizować psycholingwistyczne teksty empiryczne i teoretyczne” trudno jest osiągnąć w oparciu o znajomość „podstawowych pojęć z zakresu psycholingwistyki”. Uwagi ekspertów były zatem słuszne, a Uczelnia nie dokonała w tym zakresie stosownych korekt.

Biorąc pod uwagę podjęcie działań naprawczych sformułowany uprzednio **zarzut można uznać za bezprzedmiotowy**. Jednocześnie zaleca się weryfikację opisów efektów przypisanych do zajęć pod kątem ich spójności w kategoriach wiedzy i umiejętności, spójności z efektami kierunkowymi, jak również spójności efektów kierunkowych z charakterystyką drugiego stopnia PRK.

6. Treści programowe nie odpowiadają koncepcji kształcenia. Udział treści programowych w dyscyplinie naukowej językoznawstwo nie odpowiada przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych i jej wiodącej roli. Treści językoznawcze w rozumieniu pojęć czy teorii językoznawczych (również w aplikacyjnym ujęciu) obecne są jedynie w części zajęć, dla których łączna liczba punktów ECTS wynosi 16: *wprowadzenie do językoznawstwa, gramatyka opisowa języka angielskiego, fonetyka języka angielskiego, morfologia i składnia języka angielskiego, akwizycja języków/psycholingwistyka*. Zajęcia z zakresu *praktycznej nauki*

języka angielskiego, rozwijające praktyczną, operacyjną wiedzę dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim, nie są zajęciami o charakterze językoznawczym. Koncepcja kształcenia nie zakłada przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela, lecz lektora języków obcych działającego poza obszarem systemu szkolnictwa, czemu nie odpowiadają treści programowe odnoszące się do systemu oświaty w Polsce, kwalifikacji i awansu zawodowego nauczycieli, aktów prawnych regulujących funkcjonowanie szkół.

Stanowisko Uczelni

W odniesieniu do zarzutu Uczelnia podnosi, iż z uwagi na praktyczny profil wnioskowanego kierunku procent efektów uczenia się osiągniętych w ramach zajęć o charakterze teoretycznym musi być mniejszy niż zajęć o charakterze praktycznym. Oprócz wymienionych w tym punkcie zajęć o charakterze teoretycznym powiązanych z językoznawstwem, student uzyskuje także wiedzę o charakterze teoretycznym z zakresu literaturoznawstwa oraz kulturoznawstwa. Dlatego też dalsze rozbudowywanie zajęć językoznawczych o charakterze stricte teoretycznym prowadziłoby do zaburzenia praktycznego profilu studiów. Założona koncepcja kształcenia przewiduje uzyskanie przez studenta większej liczby efektów uczenia się przypisanych do dyscypliny językoznawstwo, ale o charakterze aplikacyjnym (np. moduły rozszerzające – translatoryka, edukacja językowa, biznes), co jest bardziej zgodne z praktycznym profilem kształcenia. Podtrzymujemy także nasze stanowisko, że do dyscypliny językoznawstwo należy przypisać także efekty uczenia się związane z praktyczną nauką języka obcego, co łącznie daje znaczący (powyżej 50%) udział treści językoznawczych w programie studiów. Sformułowany w tym punkcie inny zarzut dotyczący tego, że zakres tematyczny zajęć *podstawy prawne i organizacyjne działalności oświatowej i edukacyjnej*, nie jest spójny z założeniem, iż absolwenci będą przygotowywani do wykonywania zawodu lektora języków obcych działającego poza systemem oświaty w Polsce, uznajemy za zasadny. W związku z tym Uczelnia dokonała korekty w programie studiów, zastępując te zajęcia zajęciami *aspekty prawne, organizacyjne i metodyczne działalności szkół językowych* oraz wskazano nowe treści programowe, adekwatne do tej zmiany.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia odpiera zarzut dotyczący udziału treści programowych w dyscyplinie naukowej językoznawstwo, który nie odpowiada przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych i wiodącej roli językoznawstwa. Uczelnia odrzuca stwierdzenie, iż praktyczna nauka języków obcych nie dotyczy językoznawczej wiedzy strukturalnej, lecz operacyjnej wiedzy językowej, stanowiącej zbiór faktów i zjawisk niepowiązanych ze specyficznymi dla dyscypliny językoznawstwo teoriami i modelami. Z analizy sylabusów zajęć praktyczna nauka języka angielskiego wynika, że treści programowe np. dla zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego* (leksyka i czytanie) obejmują: 1) Słownictwo dotyczące biznesu i komunikacji w kontekście zawodowym; 2) Czytanie ze zrozumieniem – podstawowe techniki wyszukiwania informacji cz. 1; 3) Czytanie artykułów anglojęzycznych z prasy codziennej; 4) Słownictwo w codziennej komunikacji: podróże i hobby (s. 21 Załącznika 9 do pierwotnego wniosku). Nie są to treści wskazujące na nabywanie przez studentów językoznawczej wiedzy strukturalnej, a zatem zasadność przypisania ich do dyscypliny językoznawstwo nadal pozostaje wątpliwa. Automatyczne przypisywanie zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego* do dyscypliny językoznawstwo, słusznie zostało podniesione w przedmiotowej uchwale. Uczelnia wyjaśniła jednak we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, iż celem kształcenia

na wnioskowanym kierunku jest uzyskanie przez studenta efektów uczenia się przypisanych do dyscypliny językoznawstwo głównie w zakresie aplikacyjnym. Ta deklaracja jest satysfakcjonująca pod warunkiem, że dokonany zostanie przegląd sylabusów zajęć PNJ pod kątem możliwości realizacji tej deklaracji oraz przeanalizowany zostanie związek teoretycznej podbudowy z aplikacyjnym charakterem efektów kształcenia przypisywanych do dyscypliny językoznawstwo. Ciężar pierwotnego zarzutu zmniejsza także dokonana zmiana proporcji dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany. Uczelnia zgodziła się natomiast z zarzutem dotyczącym treści programowych zajęć *podstawy prawne i organizacyjne działalności oświatowej i edukacyjnej* i zastąpiła te zajęcia, zajęciami *aspekty prawne, organizacyjne i metodyczne działalności szkół językowych*. Uczelnia przedstawiła nowe treści programowe w sylabusie, który stanowi Załącznik 8 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Analiza porównawcza zajęć proponowanych w pierwotnej wersji wniosku oraz w wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wskazuje na to, że dokonano stosownej korekty, polegającej na dostosowaniu treści do koncepcji kształcenia.

W związku z podjęciem działań naprawczych w odniesieniu do części zarzutu i w związku z korektą procentowego przyporządkowania efektów uczenia się do dyscypliny językoznawstwo sformułowany uprzednio **zarzut można uznać za bezprzedmiotowy**, zalecając jednocześnie weryfikację zasadności przypisania efektów uzyskiwanych w ramach zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego* do dyscypliny językoznawstwo.

7. Do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zostały zaliczone zajęcia, które tych umiejętności nie kształtują. Do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zostały włączone zajęcia z języka łacińskiego, praktycznej nauki języka angielskiego, dodatkowy język obcy oraz *gramatyka opisowa języka angielskiego, fonetyka języka angielskiego, elementy kulturoznawstwa brytyjskiego/amerykańskiego* i in., w przypadku których zarówno w założonych dla nich efektach uczenia się jak i treściach programowych brakuje odniesień do praktycznego zastosowania wiedzy w sytuacjach zawodowych właściwych dla kierunku. Praktyczne nauczanie języka obcego nie oznacza, że na tych zajęciach wykonywane są przez studentów w adekwatnych warunkach czynności powiązane z przyszłą ścieżką zawodową. Podczas takich zajęć kształtowane są bowiem przede wszystkim ogólne umiejętności językowe, np.: pisanie, czytanie, interakcja czy mediacja i powiązane z nimi kompetencje, np. zdolność do dokonywania samooceny, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem, korzystania ze źródeł informacji, w tym również przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych. Kompetencje te wynikają wprost z Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego, stanowiącego ogólną ramę dla kształcenia językowego, która nie jest powiązana z praktycznym profilem studiów i kierunkiem studiów. Analiza tekstu czy też poprawne posługiwanie się strukturami języka obcego nie są praktycznymi umiejętnościami zawodowymi, lecz kompetencjami ogólnymi, na których dopiero mogą być budowane umiejętności specjalistyczne, w tym powiązane z danym zawodem.

Stanowisko Uczelni

W ramach działań naprawczych Uczelnia usunęła kilka ze wskazanych w zarzucie zajęć: *język łaciński, ćwiczenia z gramatyki opisowej języka angielskiego oraz konwersatorium z kulturoznawstwa brytyjskiego/amerykańskiego*, z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Uczelnia wyraziła sprzeciw wobec prezentowanego stanowiska, iż zajęcia

z praktycznej nauki języka angielskiego lub dodatkowego języka obcego nie mogą być uznane za zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne. Uczelnia zwraca się z wnioskiem o ponowne zrewidowanie takiego stanowiska.

Kształcenie w zakresie praktycznej znajomości języka obcego zawsze stanowiło jeden z najważniejszych celów kształcenia na filologiach obcych, a dla zdecydowanej większości absolwentów uzyskanie wysokiej kompetencji językowej i sprawności posługiwania się językiem obcym było i jest najważniejszym narzędziem do dalszej ich pracy zawodowej. Zdaniem Uczelni, z punktu widzenia rynku pracy, nie ma bardziej praktycznej umiejętności dla absolwenta filologii obcej jak doskonała znajomość języka obcego, którą może potem wykorzystać dla różnych celów aplikacyjnych. Argument, że na zajęciach z praktycznej nauki języka uczy się ogólnych umiejętności językowych, w warunkach niekoniecznie odzwierciedlających warunki przyszłej czynności zawodowych, nie oznacza, że zajęcia takie nie mają charakteru praktycznego. Wręcz przeciwnie, prowadzą do uzyskania najbardziej praktycznej z punktu widzenia absolwenta filologii obcej umiejętności, tj. biegłego posługiwania się językiem. Przy czym fakt, że nauka nie odbywa się w warunkach przypominających przyszłą pracę nie zmienia tutaj praktycznego charakteru tego kształcenia. Umiejętności zdobywane w trakcie studiów, w tym przypadku praktyczna umiejętność poprawnego posługiwania się językiem obcym i efektywnego komunikowania się w tym języku, choć można uznać, że mają charakter ogólnych umiejętności językowych, to nie przestają przez to być umiejętnościami praktycznymi, a zajęcia podczas których są kształtowane także należy uznać za zajęcia o charakterze praktycznym. Jako dodatkowy argument 'per analogiam' Uczelnia wspomina o stosowanej na wielu kierunkach studiów praktyce zaliczania lektoratu z języka obcego do grupy zajęć praktycznych.

Biorąc pod uwagę, że w koncepcji kształcenia na kierunku filologicznym Uczelnia założyła, zgodnie z analizą potrzeb rynku pracy, że współczesny absolwent filologii powinien posiadać wysoką biegłość w dwóch językach obcych, to efekty uczenia się przewidziane do uzyskania w ramach zajęć z praktycznej nauki języka obcego podstawowego i dodatkowego stanowią ponad 40% zakładanych efektów uczenia się. Przyjmując wskazaną potrzebę odpowiednio wysokiego procentu efektów uczenia się uzyskanych na zajęciach teoretycznych przypisanych do 3 dyscyplin filologicznych, program studiów nigdy nie zbilansowałby się do wysokości co najmniej 50% zajęć praktycznych, jeśli przyjmie się, że praktyczna nauka języka obcego do takich nie należy.

Uczelnia zwróciła uwagę na to, że współcześnie praktyczna nauka języka obcego nie odbywa się w warunkach oderwanych od rzeczywistości językowej i codzienności. Współcześnie dominuje całkowicie podejście komunikacyjne i wysoce interaktywne w nauce języka obcego, a także nasza koncepcja kształcenia, treści i zakładane metody stosowane na zajęciach z praktycznej nauki języka przewidują nauczanie języka obcego w sposób podkreślający aplikacyjny charakter tej nauki. Podczas zajęć z praktycznej nauki języka przewiduje się wykorzystywanie materiałów audiowizualnych językowych z życia codziennego, możliwości ćwiczenia sprawności językowych w sytuacjach symulujących sytuacje z życia codziennego, prowadzenie analizy i tworzenie tekstów o pełnej wartości aplikacyjnej, a także aktywności edukacyjne pozwalające studentom na pełne wykorzystanie kompetencji językowych do różnych sytuacji komunikacyjnych, w tym także przygotowywania prezentacji, wywiadu o pracę, wykładu, debaty, dyskusji, analizy sytuacji politycznych, zjawisk kulturowych itp. W związku z tym, Uczelnia zwraca się z prośbą o ponowne przeanalizowanie treści sylabusów i proponowanych treści oraz metod kształcenia, które przewidywane są na zajęcia

z praktycznej nauki języka obcego w programie studiów, gdyż, w przekonaniu Uczelni, zakładany charakter tych zajęć w pełni wyczerpuje cechy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne.

Także zajęcia z fonetyki, których celem jest wyćwiczenie prawidłowych nawyków artykulacyjnych i wymowy należy uznać za zajęcia o charakterze praktycznym, tym bardziej że mają one charakter laboratoryjny.

Podsumowując przedstawioną argumentację, Uczelnia wnosi o uwzględnienie postulatu dotyczącego uznania zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego oraz dodatkowego języka obcego oraz z fonetyki za zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia częściowo uwzględniła zarzut wyłączając z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne kilka zajęć wskazanych w zarzucie. Przedstawiła natomiast apel o zrewidowanie przez Polską Komisję Akredytacyjną dotychczas przyjmowanego stanowiska w sprawie wyłączenia zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego, jak również dodatkowego języka obcego i fonetyki z puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. W odpowiedzi na apel należy stwierdzić, iż tradycja nauczania języka kierunkowego w ramach grupy zajęć PNJ, jak również nauczania innych języków w ramach lektoratu liczy dziesiątki lat. Była stosowana zanim wprowadzono podział na profil ogólnoakademicki i praktyczny, w czasach, kiedy liczba i dostępność materiałów dydaktycznych, szkół językowych oraz kontaktów międzynarodowych była znacznie mniejsza niż obecnie. Studia filologiczne wypełniały wówczas w tej części programu zadania typowej szkoły językowej, czyli przygotowywały do sprawnego posługiwania się językami obcymi. Wraz ze zmieniającym się w ciągu dziesięcioleci środowiskiem kształcenia językowego, wymaga też przemyślenia rola zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego oraz lektoratów, które nie są odpowiedzią na nowe wyzwania, a jedynie pozostałością wcześniejszych sposobów kształcenia. Podział na profil ogólnoakademicki i praktyczny również rzutuje na rolę, jaką uczelnie mogą przypisać zajęciom z tradycyjnego modułu PNJ. Jeśli Uczelnia zadeklarowała zamiar prowadzenia studiów o profilu praktycznym i określiła w koncepcji kształcenia, do jakich zawodów na konkretnym rynku pracy zamierza przygotowywać studentów, to praktyczność profilu nie jest tożsama z ogólną praktyczną znajomością języka kierunkowego oraz pozostałych języków obcych, lecz odnosi się do zawodów przewidzianych w koncepcji kształcenia. W przypadku Wnioskodawcy koncepcja kształcenia obejmuje przygotowanie absolwentów do pracy w takich zawodach jak: tłumacz, lektor języka obcego, specjalista ds. międzykulturowych. A zatem analiza przykładowych sylabusów zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego* skupia się na pytaniu, czy zajęcia te przygotowują do wykonywania wskazanych zawodów. I tak dla przykładu, *praktyczna nauka języka angielskiego* (pisanie i stylistyka) obejmuje cztery semestry, począwszy od pierwszego semestru na pierwszym roku studiów. Cele kształcenia w pierwszym semestrze tych zajęć to: (1) Doskonalenie umiejętności pisania tekstów akademickich; 2) Doskonalenie umiejętności formułowania wypowiedzi pisemnej na różne tematy i w zróżnicowanych stylach. Ten ogólny opis celów nie wskazuje na praktyczne przygotowanie do wykonywania zawodów założonych w koncepcji kształcenia. Ogólnie sformułowane zostały także efekty uczenia się oraz treści kształcenia, które są następujące 1) Struktura akapitu: zdanie wprowadzające, argumenty, zdanie podsumowujące; 2) Opis jako krótka forma pisemna; 3) Parafraza i streszczenie tekstu źródłowego; 4) Stosowanie zaawansowanych figur i strategii retorycznych – ćwiczenia

praktyczne cz. 1 (s. 26–27 Załącznika 9 do pierwotnego wniosku). Tak sformułowane treści sugerują ogólne kształcenie filologiczne, bez względu na wybrany profil studiów. Analizowane przykładowe zajęcia mają być kontynuowane w semestrze drugim (s. 48–53), trzecim (s. 79–83) oraz czwartym (s. 111–112), a cele oraz efekty uczenia się przewidziane dla tych zajęć pozostają identyczne jak w semestrze pierwszym, co nie wskazuje na przyrost wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w kolejnych semestrach studiów. Analiza treści programowych w poszczególnych semestrach wskazuje na to, że grawitują one coraz bardziej w stronę profilu ogólnoakademickiego. I tak obejmują one w semestrze drugim następujące zagadnienia: 1) Planowanie pracy pisemnej. Pisanie konspektu pracy; 2) Definicja jako krótka forma pisemna; 3) Stosowanie zaawansowanych figur i strategii retorycznych – ćwiczenia praktyczne cz. 2; 4) Pisanie tekstów krytycznych: rozprawka, recenzja i inne formy tekstu polemicznego; 5) Argumentacja w tekście krytycznym: formułowanie argumentów, polemika z kontrargumentami (s. 50). W semestrze trzecim planuje się omawianie następujących zagadnień: 1) Esej przyczyna-skutek i esej kontrastywny; 2) Stosowanie zaawansowanych figur i strategii retorycznych – ćwiczenia praktyczne cz. 3; 3) Poprawność językowa w pisaniu tekstów w języku angielskim – unikanie typowych błędów językowych i stylistycznych; 4) Poprawność językowa w pisaniu tekstów w języku angielskim – (auto)korekta tekstu własnego i korekta tekstu cudzego; 5) Parafraza i streszczanie tekstu źródłowego (s. 80). Treści programowe w semestrze czwartym są następujące: 1) Elementy i organizacja tekstu naukowego; 2) Poprawne formułowanie hipotez i pytań badawczych; 3) Style bibliograficzne stosowanymi w językoznawstwie i psycholingwistyce (np. APA, MLA): cytowania, literatura cytowana, przypisy, organizacja nagłówków w tekście; 4) Przygotowanie streszczenia (abstraktu) pracy naukowej i wystąpienia konferencyjnego (s. 112). Dopiero w semestrach piątym i szóstym zajęcia Praktyczna nauka języka angielskiego przyjmują formę kształcenia sprawności zintegrowanych, a jak wskazują na to cele, efekty przedmiotowe oraz treści programowe można argumentować, iż są to zajęcia zorientowane – jeśli nie w całości to przynajmniej częściowo – na praktyczne przygotowanie do zawodów wskazanych w koncepcji kształcenia (odpowiednio dla semestrów s. 137–139 oraz 167–169).

Z uwagi na to, iż Uczelnia podjęła działania naprawcze polegające za rewizji pierwotnego przypisania niektórych zajęć obejmujących przygotowanie językowe, do puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, **zarzut można uznać za bezprzedmiotowy**. Jednocześnie zaleca się weryfikację adekwatności celów, efektów, treści programowych oraz przyrostu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w sylabusach zajęć zaliczanych do puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w odniesieniu do zawodów wskazanych w koncepcji kształcenia.

8. Dobór proponowanych miejsc odbywania praktyk zawodowych nie zapewnia prawidłowej realizacji praktyk w odniesieniu do koncepcji kształcenia. Studia na kierunku filologia angielska w swoim założeniu nie przygotowują do wykonywania zawodu nauczyciela, jednak na liście pracodawców znajdują się szkoły podstawowe, szkoła ponadpodstawowa oraz zespół szkolno-przedszkolny. Dodatkowo, porozumienia podpisane z pracodawcami są nieaktualne – zostały podpisane w celu realizacji praktyk na innym kierunku.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia przyjęła uwagę i uznając jej zasadność „pozyskała do współpracy dodatkowych nowych partnerów, którzy zadeklarowali gotowość przyjęcia na praktyki studentów kierunku filologia angielska, w tym szkoły językowe oraz organizacje zajmujące się problematyką międzykulturową, których profil działalności jest bardziej adekwatny do zakładanej dla kierunku koncepcji kształcenia. Aktualne kopie nowych deklaracji pracodawców” stanowią Załącznik 7 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia załączyła do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy kopie porozumień z pracodawcami lub deklaracji pracodawców w sprawie przyjęcia określonej liczby studentów na praktyki. Analiza porównawcza Załącznika 7 do pierwotnego wniosku oraz poprawionego Załącznika 7 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wskazuje na to, że Uczelnia zredukowała pierwotną liczbę podmiotów z 15 do 12, nie usuwając całkowicie istoty zarzutu, gdyż pozostawiono na tej liście szkoły podstawowe, szkołę ponadpodstawową oraz zespół szkolno-przedszkolny. W ramach działań naprawczych przedstawiono jednak pięć dodatkowych deklaracji pracodawców w sprawie przyjęcia studentów wnioskowanego kierunku na praktyki. Są wśród nich szkoły językowe oraz organizacje zajmujące się problematyką międzykulturową, a zatem wyrównano proporcje miejsc odbywania praktyki dla poszczególnych ścieżek kształcenia zawodowego. Należy zauważyć, iż nie wszystkie deklaracje zostały uaktualnione: cztery z listów intencyjnych załączonych do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zostały podpisane w 2019 roku. Wnioskodawca nie odniósł się zatem do kwestii aktualności deklaracji z 2019 roku. Ponadto 8 z 12 wcześniejszych porozumień dotyczy studentów kierunku filologia, natomiast pozostałych 9 (w tym 5 nowych) porozumień dotyczy kierunku filologia angielska. Nie wiadomo zatem, czy miejsca przeznaczone dla studentów kierunku filologia obejmują wyłącznie czy też tylko częściowo studentów kierunku filologia angielska.

W związku z podjęciem działań naprawczych sformułowany uprzednio **zarzut można uznać za bezprzedmiotowy**, zalecając jednak uaktualnienie deklaracji, jak również weryfikację zasadności odbywania praktyk w szkołach podstawowych, szkole ponadpodstawowej oraz zespole szkolno-przedszkolnym.

9. Infrastruktura nie zapewnia realizacji celów kształcenia i osiągnięcia zaplanowanych efektów uczenia się. Zasoby biblioteczne dostępne dla studentów kierunku jedynie częściowo umożliwiają dostęp do piśmiennictwa zawartego w sylabusach. Zawierają one w większości publikacje służące do praktycznej nauki języka i brakuje w nich kluczowych wydawnictw związanych z wiodącą dyscypliną, do której przyporządkowano kierunek. Odnośnie przygotowania studentów do realizacji zadań zawodowych, mimo bogatego wyposażenia pracowni w oprogramowanie służące doskonaleniu umiejętności niezbędnych do wykonywania zawodu tłumacza, Uczelnia nie posiada np. kabin do tłumaczenia symultanicznego.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podnosi, iż „w ostatnich latach zainwestowała ok. 200 mln zł w stworzenie wysokiej klasy i nowoczesnej infrastruktury dla

swoich pracowników i studentów. Aktualnie AEH może poszczycić się posiadaniem jednego z najlepszych kampusów edukacyjnych w Warszawie, a być może nawet w Polsce”. Choć Wnioskodawca do tej pory nie prowadził kształcenia na kierunkach filologicznych, już teraz posiada zasób ok. 500 pozycji, przeznaczonych głównie do nauki języka angielskiego i niemieckiego. Rektor Uczelni przedłożył też wraz z wnioskiem oświadczenie o zabezpieczeniu środków finansowych na zakup literatury niezbędnej do prowadzenia studiów na kierunku filologia angielska, po uzyskaniu pozwolenia na jego utworzenie. Uczelnia przedstawiła oświadczenie Rektora o zabezpieczeniu środków finansowych na zakup literatury specjalistycznej, wraz z wykazem i wyceną wszystkich pozycji wymienionych w sylabusach do zajęć na kierunku filologia angielska. Ponadto załączyła oświadczenie Rektora o zabezpieczeniu środków finansowych na zakup kabin do tłumaczeń symultanicznych.

Stanowisko Prezydium PKA

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia podjęła działania naprawcze. Do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy załączono oświadczenie Rektora o zabezpieczeniu środków finansowych w wysokości 25 000 zł na zakup literatury wymienionej w sylabusach zajęć objętych programem studiów na wnioskowanym kierunku oraz wykaz i wycenę książek planowanych do zakupu. Załączono także oświadczenie Rektora o zabezpieczeniu środków finansowych w wysokości 30 000 zł na zakup dwóch jednoosobowych kabin do tłumaczenia symultanicznego.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

Biorąc pod uwagę uznanie za bezprzedmiotowe wszystkich zarzutów Prezydium PKA stwierdza, że zaistniały przesłanki do zmiany opinii negatywnej wydanej w uchwale nr 651/2021 z dnia 22 lipca 2021 r. i wydania opinii pozytywnej. Jednocześnie zaleca się 1) weryfikację przyporządkowania zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego oraz lektoratów do dyscypliny językoznawstwo w zależności od celów, efektów szczegółowych i treści przewidzianych dla poszczególnych zajęć, czyli w zależności od tego, czy zajęcia te obejmują podbudowaną teoretycznie wiedzę w dyscyplinie językoznawstwo, a nie tylko operacyjną wiedzę dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim; 2) korektę zapisu „specjalista ds. międzykulturowych” zgodnie z obowiązującym aktem prawnym oraz zweryfikowanie, czy opis modułu biznes przygotowuje do wykonywania zadań zawodowych zawartych w opisie tego zawodu; 3) weryfikację opisów efektów przypisanych do zajęć pod kątem ich spójności w kategoriach wiedzy i umiejętności, spójności z efektami kierunkowymi, jak również spójności efektów kierunkowych z charakterystyką drugiego stopnia PRK; 4) weryfikację adekwatności celów, efektów, treści kształcenia oraz przyrostu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w sylabusach zajęć zaliczanych do puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w odniesieniu do zawodów wskazanych w koncepcji kształcenia; oraz 5) uaktualnienie deklaracji pracodawców, jak również weryfikację zasadności odbywania praktyk w szkołach podstawowych, szkole ponadpodstawowej oraz zespole szkolno-przedszkolnym.

Uchwała nr 903/2021
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 16 września 2021 r.

---

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
23.09.2021

Stanisław Wrzosek